

på anden måde er gjort tilgængeligt for almenheden. Det udgør et vigtigt led i den ophavsretlige beskyttelse af, at en rettighedshaver – det være sig en person eller virksomhed – har en fuldstændig ophavsretlig kontrol over edb-programmer, som er frembragt udelukkende til eget brug.

Kopieringsproblemet for edb-programmer opstår først, når frembringeren eller den virksomhed, hvor programmet er frembragt, bringer dette til omverdens kendskab og eventuelle rådighed ved udgivelse eller offentliggørelse, jf. herved lovens § 8.

Internationalt har der i de lovgivninger, som har søgt at løse spørgsmålet, været en tendens til at gennemføre et totalt forbud mod kopiering til privat brug. Begrundelsen har været et ønske om at modvirke risikoen for en omfattende piratkopiering på bekostning af den kreative og økonomiske indsats, som ligger bag frembringelsen af edb-programmer.

Der kan anføres flere argumenter for et sådant forbud. Enhver datamat, som kan styres af et program, er også i stand til at kopiere det. Edb-programmerne er således særligt sårbare over for den kopiering, som brugere og andre, der er kommet i besiddelse af et eksemplar, kan foretage. Problemerne er størst ved kopiering af programmer, som spredes ved salg til almenheden, og som fortrinsvis sigter på hjemme- og mikrodatamater. Det skyldes ikke mindst, at der ikke – som det er tilfældet ved fx grammofonplader – sker noget kvalitetstab ved kopieringen. Man er ikke bundet til et "originaleksemplar" i en god kvalitet, som forholdet fx er ved en grammofonplade. Er der blot solgt et enkelt eksemplar, kan kopier og kopier af kopier brede sig som ringe i vandet. Endvidere kræver frembringelsen af edb-programmer ofte betydelige investeringer. Rettighedsvederlagets andel af den samlede pris, som betales for et programeksemplar, er derfor høj. En kopi af et edb-program kan fremstilles for en brøkdelen af den pris, et eksemplar sælges for hos en autoriseret leverandør.

Inden for edb-branchen forsøger man undertiden at modvirke kopieringen ved at indlægge forskellige programmeringstekniske hindringer i programmerne, men der synes ikke at være opnået resultater, som har haft en reel effekt i praksis. Foretages der i forbindelse med en ulovlig kopiering en fjernelse af sådanne hindringer, vil det imidlertid være et bevisdatum for forsæt og skærpende omstændigheder, jf. lovens § 55, stk. 2.

Mod et generelt forbud med hensyn til privat kopiering taler, at et sådant forbud let kan få karakter af en formalitet. Kopieringen sker i vidt omfang i private hjem, hvor et forbud ikke reelt kan håndhæves.

I Ophavsretsudvalgets edb-betænkning foreslås det som en mellemløsning, at der skal gælde et for-

bud mod privat kopiering af edb-programmer, men at dette forbud kun skal gælde for edb-programmer, som ikke er bragt i omsætning ved udgivelse. Udvalgets forslag, som indebærer, at det skal være tilladt til privat brug at kopiere udgivne edb-programmer, skal ses i sammenhæng med forslaget om en væsentlig begrænsning af den almindelige adgang til privat kopiering.

I Vesttyskland og Frankrig er der i 1985 gennemført generelle forbud mod privat kopiering af edb-programmer.

På denne baggrund samt efter forhandlinger med departementerne i de øvrige nordiske lande, foreslår Kulturministeriet, at edb-programmer – i det omfang der er tale om programmer i maskinlæsbar form – generelt undtages fra privat kopiering efter § 11.

I overensstemmelse hermed foreslås det i § 11, stk. 2, nr. 3, at bestemmelsen i § 11, stk. 1, om eksemplarfremstilling til privat brug ikke giver ret til at fremstille eksemplarer af edb-programmer i maskinlæsbar form. Bestemmelsen gælder uanset om der er tale om kopiering af et program, som foreligger i maskinlæsbar form, eller fremstilling af et maskinlæsbart program på basis fx af et i skriftlig form offentliggjort edb-program. Udtrykket "maskinlæsbar form" dækker alle tilfælde, hvor et eksemplar af et edb-program foreligger eller fremstilles i en sådan form, at det umiddelbart er egnet til indlæsning i en datamat, hvad enten programmet foreligger eller fremstilles på bånd, diskette eller ved anden teknisk fremgangsmåde. Derimod vil det fortsat være tilladt til privat brug i skriftlig form at fremstille eksemplarer af edb-programmer, som måtte være offentliggjort i skriftlig form.

Det foreslåede forbud må vurderes i sammenhæng med lovforslagets nr. 5 (§ 11 a) og nr. 13 (§ 42 a) om ret til at fremstille reserve- og sikkerhedskopier m.v.

Til stk. 3

De i stk. 3, nr. 1 og 2, foreslåede bestemmelser om forbud mod at benytte fremmed medhjælp til privat eksemplarfremstilling af brugskunst og kunstværker svarer til bestemmelserne i den gældende lovs § 11, stk. 2. Billedhuggerværker er dog ikke længere nævnt særskilt, da dette ikke er nødvendigt som følge af, at den foreslåede bestemmelse i § 11, stk. 3, nr. 2, gælder for alle kunstværker.

Til nr. 5

Som nævnt under nr. 4 finder Kulturministeriet, at der bør gennemføres særlige bestemmelser om retten til at kopiere maskinlæsbare edb-programmer, som er udgivet i form af salg til almenheden.